

Pædagogisk ironisk

»Måske var det alligevel ikke så slemt, at folkehjemsutopien ikke blev fuldbåret.«

ANMELDELSE / 01.08.22

Lena Anderssons anden roman om det svenske folkehjem er en fornem opvisning i præcision fra distancen.

Alexander Rich Henningsen

På en måde er det meget lidt bemærkelsesværdigt, hvad Lena Andersson har gang i i sin anden roman om det svenske folkehjem. *Datteren* er en afdæmpet fortalt historie om Elsa, der er datter af Ragnar, som var hovedperson i forløberen *Sveas søn*. I bogen følger vi Elsas opvækst i en Stockholmsk forstad. Hendes barndom, hvor hun får huller i tænderne, fordi forældrene tror på det kompetente barn og overlader tandbørstningen til barnet selv. Hendes teenageår, hvor hun til farens skuffelse lægger langrendskarrieren på hylden og bliver kvabset. Hendes forvirrede ungdomsår, hvor lingvistikstudiet til hendes fortrydelse afslører, at alt er sprog, og intet er objektivt sandt.

Som voksen ender hun som en lidt dødbideragtig akademiker. Meget normalt. Meget lidt sprælsk. Oveni det hele skriver Andersson med en distanceret alvidende fortæller, der løst refererer begivenhedernes gang uden at folde scenerne ret meget ud. Fortælleren nøjes ikke engang med at fortælle, den forklarer også. Den ironiserer, ja, udstiller faktisk sin hovedperson i al hendes banale naivitet. Der er ikke meget showing, men masser af telling.

En fortælling om folkehjemets opløsning lyder bogens undertitel. Det er næsten, som om Anderssons projekt er ligeså socialhistorisk som det er litterært, hvilket egentlig er forfriskende. Det er ikke nødvendigvis hovedpersonen Elsa, der er hovedpersonen. Det er måske i virkeligheden den svenske stat. Det lyder måske kedeligt, men det fungerer overraskende godt som litteratur. *Datteren* er en besynderligt nærværende og medrivende læseoplevelse. Hvorfor? Måske fordi Andersson ved præcis, hvad hun gør, og hvad hun vil med sin roman.

FAKTA

Lena Andersson, *Datteren*, oversat af Jesper Klint Kistorp, C&K Forlag.

Vi bruger cookies

Vi bruger cookies til at integrere med vores videoudbydere og til at lave anonymiseret statistik over trafikken på vores hjemmeside.

[Læs mere](#)

Statistik

Sociale Medier

Giv samtykke til alle

Mere om vores privatlivspolitik

Måske har det også noget at gøre med bogens grundtone, som Andersson ikke én eneste gang rammer skævt. Den er, fra start til slut, melankolsk resigneret på den dér måde, der både gør ondt og er lidt rar. Det er virkelig en afviklingsfortælling. En fortælling om det sunde, regelmæssige socialdemokratiske livs bortforvitring.

Det fine er, at forfatteren lader til at have accepteret fortællingens skæbne og giver sig betingelsesløst hen til den. På den måde er Andersson, trods ironien og distancen, ret tro mod sin egen roman og sine personer. Det virker kontraintuitivt, men gennem alle de bedrøvelige forklaringer af personernes følelsesliv skinner alligevel en umiskendelig medfølelse. Man er aldrig i tvivl om, at Andersson står på sine personers side, trods alt. Som da Ragnar henimod slutningen bliver dement og indlagt på hospitalet, og Elsa besøger ham:

»På bordet ved vinduet står hans slidte sportsrygsæk med nogle få ejendele, blandt dem armbåndsuret, pungen med en hundredkroneseddel, kontokortet, medlemsbeviset til Konsum og kørekortet. Kørekortet ligger der som en følge af hans livs første trodshandling mod myndighederne. Det har været hans faste overbevisning at staten med sin sindsro og sit fravær af passioner er hvad borgeren kunne være, hvis hun eller han ikke gang på gang lod sig trække ned i dumhed, mørke og ligegyldigheder. Da demensudredningens resultat forelå, blev han per brev pålagt af den svenske stat omgående at returnere kørekortet. Men han undlod at gøre det, han sendte det ikke nogen steder.«

Måske var det alligevel ikke så slemt, at folkehjemsutopien ikke blev fuldbyrdet.

